

نظام نوین ترویج کشاورزی «طرحی که می‌توانست بهتر اجرا شود!»

مرتضی قوامی^۱، حسین محمودی^۲، هومن لیاقتی^۳، عبدالحمید مهدوی^۴، کورس خوشبخت^۴ و رضا دیهیم^۵

- ۱- دانشجوی دکتری پژوهشکده علوم محیطی دانشگاه شهید بهشتی و رئیس مرکز ترویج و خدمات حومه شهرستان اشتهارد
- ۲- استادیار گروه کشاورزی اکولوژیک، پژوهشکده علوم محیطی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران
- ۳- استادیار گروه کشاورزی اکولوژیک، پژوهشکده علوم محیطی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران
- ۴- دانشیار گروه کشاورزی اکولوژیک، پژوهشکده علوم محیطی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران
- ۵- استادیار، گروه کشاورزی اکولوژیک، پژوهشکده علوم محیطی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

چکیده

نظام ملی نوآوری کشاورزی دربرگیرنده مجموعه‌ای از عوامل (سازمان‌های کشاورزان، مؤسسات تأمین‌کننده نهاده‌ها، فرآوری و بازاریابی، نهادهای تحقیقاتی و آموزشی، مؤسسات مالی و اعتباری، شرکت‌های مشاوره‌ای خصوصی، واحدهای ترویجی و مراکز اطلاع‌رسانی، نهادهای توسعه‌ای بین‌المللی و سازمان‌های دولتی) است که به‌طور انفرادی یا مشترک در ایجاد، انتشار و استفاده از فن‌آوری‌های مدرن کشاورزی سهیم هستند و به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم بر فرآیند تغییر فن‌آوری در بخش کشاورزی تأثیر می‌گذارند. نظام ترویج کشاورزی ایران به‌عنوان یکی از مؤلفه‌های اصلی توسعه کشاورزی، طی دو دهه گذشته با چالش‌هایی مواجه بوده است؛ به طوری که نتوانسته است به رسالت اصلی خویش در جهت علمی نمودن کشاورزی ایران و انتقال یافته‌های تحقیقاتی جامع عمل بپوشد. به‌منظور حل مشکلات این نظام، طرح اصلاح ساختار نظام ترویج کشاورزی، در قالب نظام نوین ترویج، با هدف، ایجاد انسجام در سیاست‌های کلان، مشارکت و تعامل معاونت‌ها و سازمان‌های تخصصی وزارت جهاد کشاورزی، بهره‌گیری از ظرفیت بخش خصوصی و تشکل‌ها، پهنه‌بندی عرصه‌های تولیدی و تعیین کارشناس مسئول برای هر پهنه، بهره‌گیری از رویکردهای متنوع ترویجی و استقرار نظام مدیریت دانش و ساماندهی مراکز جهاد کشاورزی دهستان مطرح شد؛ که با گذشت چهار سال از اجرای این طرح، نتایج بررسی‌ها و گزارش‌های دریافتی از کارشناسان پهنه، نشان‌دهنده فاصله زیاد میان وضع موجود و وضع مطلوب است. در صورت اصلاح روند موجود و نظارت بر برنامه‌های ابلاغی و همچنین تقویت ساختاری برنامه‌های پیش‌بینی شده می‌توان به نتایج مطلوب‌تری از اجرای نظام نوین ترویج در کشاورزی ایران دست یافت.

واژه‌های کلیدی: نظام نوین ترویج، اصلاح ساختار، پهنه‌بندی، کارشناس مسئول پهنه، توسعه کشاورزی ایران